

L - som i Langenæs

Langenæs er en bydel helt uden villaer. Alle bor i boligblokke. Et par af de kendte er Buen (kaldet Bananen) til venstre i billedet og Danmarks højeste murstenbygning i midten. Til højre et par af de mange AAB-blokke. FOTO: TOBIAS NICOLA

I dag besøger vi en bydel, der ikke ejer et eneste parcel-, række-, kæde- eller byhus. Til gengæld er der boligblokke, karréer og højhuse med tusindvis af lejligheder. Her er også meget grønt og ingen gennemkørende trafik bortset fra på Skanderborgvej, der flækker Langenæs i to dele.

Vi har i de hidtidige afsnit af serien Aarhus fra A til Å været på besøg i forskellige gader, på natur-tur og på emne- og personjagt. I dag skal vi prøve noget nyt. Vi besøger en bydel, og da vi jo lige præcis er kommet til L, bliver kvarteret Langenæs.

Afsnittet føder vi helt præcist i det ene hjørne af Langenæs. På hjørnet Augustenborggade/Ringgadebroen.

Og inden vi går ind i det gamle vandtårn, skal vi lige have afgrænset Langenæs. Det er i runde tal trekanten, der dannes af Sønder Ringgade, Mar-

selis Boulevard og Jernbanearealet. I dag når vi dog kun at besøge det Langenæs, der ligger på vestsiden af Skanderborgvej. Men for hele Langenæs gælder, at bydelen er noget så sjældent som et stykke Aarhus uden et eneste parcel-, række-, kæde- eller byhus.

Og så går vi ind i det gamle vandtårn. Det er opført i 1924 af DSB. Det er ottekantet og 12 m højt. Det er i øvrigt en kopi af Vandtårnet ved Sorø Station og tegnet af daværende overarkitekt hos DSB, K.T. Seest. Tårnet blev opført, fordi DSB havde brug for meget vand til damplokomotiverne her tæt på banegården, og tårnet og dets vandforsyning blev da også

og hun er en af dem, der hjælper brugerne med gode råd om økonomi – f.eks. budgetlægning, gældssanering, og spørgsmål om inkasso og fogedretten.

Kollegerne i retshjælps vandtårn er jurister, jurastuderende og andre, der gratis kan hjælpe med alle spørgsmål om bl.a. opholds- og arbejdstilladelser. De kan fortælle om betingelserne for at kunne få kontanthjælp, muligheder for at søge friproces, rådgive om samværsaftaler, gennemgå lejekontrakter og alle mulige andre spørgsmål af juridisk og/eller social karakter.

Den Sociale Retshjælpstiftelse stammer tilbage fra 2007 og støttes bl.a. af Grundfos.

»Formålet er at yde gratis juridisk- og gældsrådgivning til socialt udsatte og øvrige borgere. Derudover er det et vigtigt mål for organisatio-

nen at fremme og forsvare socialt udsattes interesser i det politiske system og udbrede kendskabet til målgruppens behov i samfundet«, siger Julia Kristensen.

Rådgivningen har hovedkontor i Aarhus og filialer i København og Horsens. Der er åbent for personlig og telefonisk henvendelse på alle hverdage.

Den Sociale Retshjælpstiftelse har cirka 120 medarbejdere, hvoraf langt de fleste er frivillige og ulønnede. Kravet om faglighed og supervision har dog fordrat ansættelse af enkelte færdiguddannede og lønede medarbejdere, som forestår den daglige ledelse. Julia Kristensen er en af disse. »Gældsleder«, kalder hun sig.

Vi siger tak for kigget ind i kontorerne, der alle har skæve vinkler og former på grund af hele bygningsotentekantede facon. Vel egentlig

meget passende, da nogle af brugerne måske heller ikke er helt så vinkelrette som gennemsnittet.

Og så er vi ude i Augustenborggade igen. Her har vandtårnet fået nye naboer i form af 10 rækkehuse, og et par parkeringspladser som man kan leje for 375 kr. pr. mdr. af Dueholm & Krøyers Ejendomsadministration.

Nye idealer

Langenæs blev til i 1950'erne som et resultat af en arkitektkonkurrence, hvor man ønskede at afprøve nye idealer. Området er meget karakteristisk for sin tid, hvor idealet var åbne karréer med lys og luft. Den del af Langenæs, vi besøgte i dag, blev anlagt på et område, hvor der tidligere var kolonihaver.

Og dem er der stadig en meget lille rest af. For mellem Augustenborggade og den stejle skrånt ned mod bane-

terrænet ligger en stribe haver. Den ene halvdel ser ud til at blive passet – den anden halvdel ligger tilsyneladende ubrugte og udrykkede hen.

Som sagt er Langenæs et lejlighedsområde, og på vestre side kommer vi nu til tre forskudte gråhvide højhuse, der hver er på 14 etager og 46 meter høje. De to af dem hedder Langenæsbus og det tredje Langenæsbo. De er tegnet af arkitekterne J.K. Schmidt og Kaj Schmidt, og blokkene er forbundet med glasgange, så beboerne kan komme tørskoede fra højhus til højhus.

Vi kigger ind og møder direktøren for det hele, Birte Borg. Hun fortæller:

- At højhusene er opført i 1960, 1963 og 1965 af Foreningen til Fremskaffelse af Boliger for Ældre og Enlige.

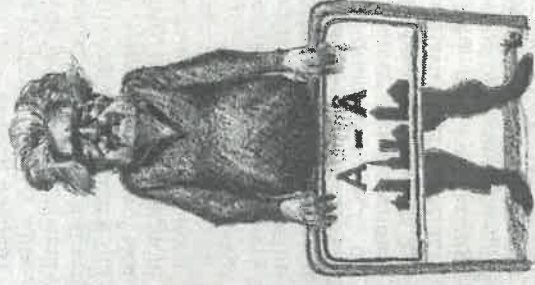
- At det rigtige navn er Den selvejende boliginstitution Langenæshus.

- At de tre højhuse samlet er et kollektivhus med en lang række fælles faciliteter.

- At der i alt er 330 et-, to- og treværelseslejligheder. Beboerne er fortrinsvis ældre, enligstillede personer eller ældre ægtepar.

- At lejligheder med mere end et værelse kun må bebos af personer over 40 år. Etværelseslejlighederne bebos typisk af unge studerende.

- At ejerforholdene på mange måder minder om en andelsbolig, men fordi huset er en selvejende institution uden hæftelse for beboeren, køber beboere ikke en andel, men derimod en partialobligation, der sikrer ejeren ret-

UFFE NORMAND

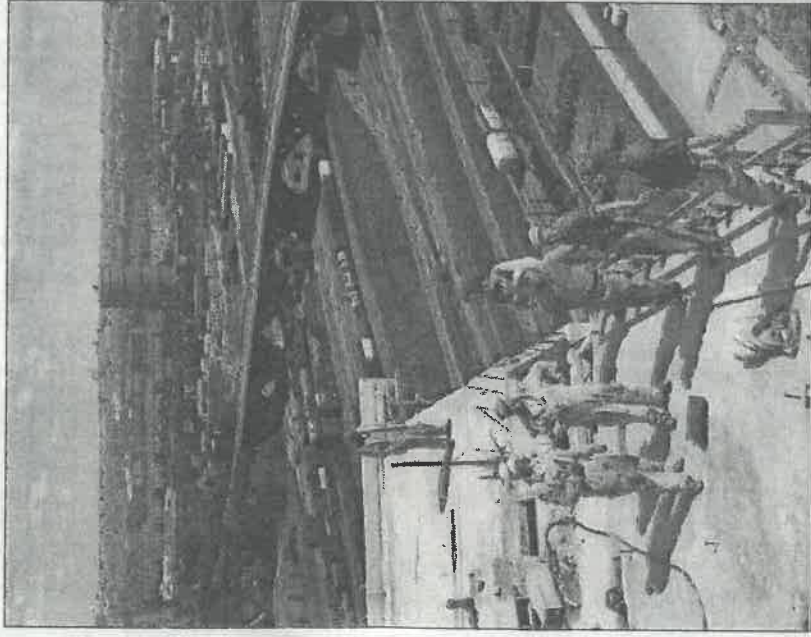
uffe.normand@jp.dk

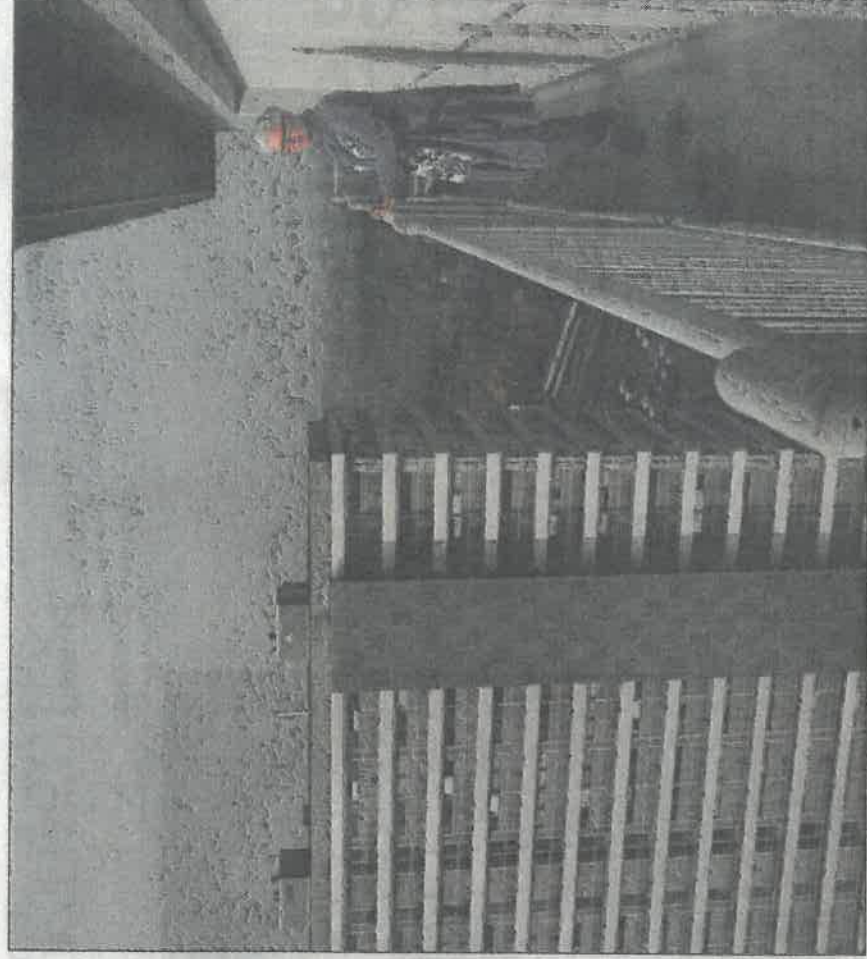
Ældrekollektivet har også egen sanggruppe. Det er blot en af de mange aktiviteter, der lever i højhusene. I baggrunden anses lidt af beboerbiblioteket. FOTO: TOBIAS NICOLA

De tre høje langnæsehuse har egen købmandsbutik. Her er det Jonas Kristiansen, der betjener Kirsten Rode. FOTO: TOBIAS NICOLA

1959. Håndværkere stående på toppen af Langenæshuset med udsigt mod den nord/østlige del af byen. Bemærk den sparsomme brug af rækværk og deraf følgende risiko for arbejdsulykker. FOTO: DANSKEBILLEDER.DK

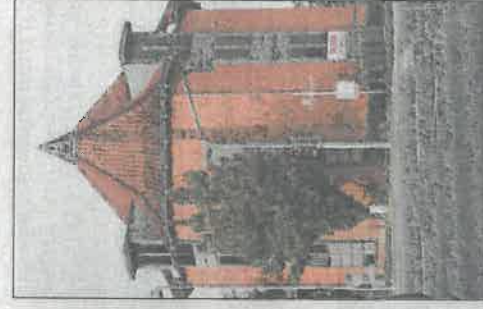
Birte Borg er på toppen. Både som direktør for Den selvejende boliginstitution Langenæshuset og her i fysisk form på øverste etage af det ene af Langenæshusene. FOTO: TOBIAS NICOLAI

Undskyld mig, men er dette ikke en ret kedelig baggård? Her stod jeg i sin tid i min barnevogn, og da jeg kom ud af den flyttede min familie til Holme. FOTO: TOBIAS NICOLAI

De eneste beboere på Langenæs, der har eget hus, er musvitterne i fælleshaven i AABs afd. 22. FOTO: TOBIAS NICOLAI

Den Sociale Retsbistand har til huse i det gamle og ottekantede vandtårn. FOTO: TOBIAS NICOLAI

ten til at bo en lejlighed.
- At partialobligationen enten kan købes i frihandel eller gennem boliginstitutionen.

- At prisen for en partialobligation til en 2-værelses lejlighed er 115.000 kroner.

- At ventetiden for at kunne købe en partialobligation er fire-seks år for toværrelses- og 15-20 år til treværrelses.

»Og så kan jeg se, at du jo nemt kan leve op til kravet om plus-40, hvis du gerne vil bo her. Men du skal også lige vide, at alle nye beboere forment skal godkendes af bestyrelsen. I praksis vil det sige migs«, siger en smilende Birte Borg.

Hun beskriver livet i de tre højhuse som et samfund i samfundet:

»Vi har bl.a. egen deltidsskøbmand, festlokaler, vaskeri, dagligstue, bibliotek, TV-rum, motionsrum, værksted, udestue, orangeri, terrasser og petanquebane. Og der er en masse fællesaktiviteter; nogle spiller kort, andre dyrker krydderurter eller er med i sanggruppen, og en gruppe har en strikkeklub. Så beboerne gør meget sammen.«

Højhusene har også egen restaurant, hvor beboerne hver dag kan få serveret dagens ret - og betale med spisebilletter.

Birte Borg fortæller også, at Langenæsbo oprindeligt blev født med et privatdrevet plejehjem, som kommunen dog overtog driften af i 1999.

Vi takker og bukker. Man må jo udvise al tænkelig charme, når man nu skal personlig godkendes, hvis det en dag skulle komme til en boligsejning hos Birte Borg og Den selvejende boliginstitution Langenæshuset.

Fælles haver og frugter

Tilbage i Augustenborggade. For enden af den ligger DSB Vedligehold A/S. Ved indgangen hænger et advarselsskilt; "Se efter Tog". Det er herinde, at de bl.a. arbejder på IC4-tog. Så det er jo nok ikke hver dag, et tog ruller forbi indgangen.

Langenæs Bageriet startede i Nordborg-gade, flyttede til

Langenæs Allé og fik slået et for stort brød op, så kæden i dag ejes af

Lagkagehuset

Her slutter om ikke sporet - så vejen da. Og fortsætter som st. Her er indgangen til Aarhus 1900 Fodbold, og det går videre gennem kvarterets grønne område, Langenæs Parken, hvor der bl.a. spilles frisbee-golf, og i mindre bede dyrker Foreningen Bærbuske i Langenæsparken bær til fri plukning: Her er fred, ro og ingen trafikarm.

Vi er nu fremme ved endnu flere boligblokke. Her på Langenæs Allé er Arbejdernes Andel Boligforening, AAB, den store ejendomsbesidder med en solid række boligblokke opført mellem 1958 og 1963. Foruden de ret høje huse er der også en boligforeningshave til afdeling 22, hvor der er fælles havearbejdsdag en gang om uge, mens haven resten af tiden er til fri afslapning og nydelse. Man kan for eksempel sidde og nyde lyden af plaskende vand fra det solcelledrevne springvand eller kigge på livet ved de mange fuglekasser.

Så er det Kirkedammen. Røde og noget lavere blokke - men stadig er der pænt, lyst og åbent med buske, græs, plæner, grønt, legeplads og motionsredskaber. Det ligner bestemt en gade, hvor der er rart at bo. Kirkedammen er U-formet, så den leder ud til

samme vej, som den kom fra, nemlig Langenæs Allé. Som sagt med AAB på det meste af den ene side af vejen. Men der er også AAB på den anden.

Nemlig med Langenæs' fjerde højhus, der stik og ret hedder Højhuset Langenæs. Man begyndte at bygge det i 1967, og da det med 17 etager og 55 meter stod færdigt i 1971 var det - og er - Danmarks højeste muurstensbygning. Det er ikke så nemt at se længere, for alle de mange røgede mursten er nu om dage gemt bag rødlige aluminiumplader for at holde bygningsvandet tæt.

Længere henne ad vejen ligger supermarkederne Fakta og Meny. Den flade bygning er bygget til Brugsen i 1960, men hed i min barndom Vime. Overfor det lå der en tankstation. Der kan man stadig få tanket op - dog ikke med benzin og diesel, men med kaffe, brød og kager. For i dag er det Langenæs Bageriet, der serverer. Langenæs Bageriet startede i Nordborggade, flyttede til Langenæs Allé og fik slået et for stort brød op, så kæden i dag ejes af Lagkagehuset. Her får vi dagens kaffe og en ganske glimrende speltbolle uden smør - serveret udenørs af en sødt smilende bagerjom-

fru. Efter kaffen går vi langs boligblokken, der hedder Buen på grund af sin krumme form. (I folkemunde hedder den bare Bananen).

Vi skal nemlig lige et smut ind på Langenæsstien, som skærer sig gennem denne del af Langenæs. Her ligger institutionerne side om side - vuggestue, skovbørnehave, børnehave, dagtilbud, legeplad, integreret institution og en forskole for børn op til tredje klassetrin. Her skal eleverne klarøres, inden de sendes videre til Læssøsgades Skole.

Barndommens gade

Og så er vi næsten færdige. Vi skal bare lige lidt tilbage, ned ad Nordborggade og ind i Haderslevgade. Her er jeg nemlig født. Nummer 8, fjerde sal. Her levede jeg mine første tre leveår, inden mine forældre tog mig med til Holme. Et skifte, jeg er glad for, da ejendommen ser lidt slidt ud, og gården, jeg ikke har set, siden jeg så den fra min barnevogn, trænger i den grad da også til en livgivende gærdrydning, synes jeg.

Dagens tur gav 8.000 skridt. I næste afsnit er det M. Det bliver også med mange skridt, og vi skal ud af byen - det bliver helt hen i skoven, tør jeg godt love.

GULD
OMSMELTES

KIG IND

RÅT

FEMININT

ORGANISK

EKSklusivt

Liwa

GULD MED
LISBETH
WARMING

MOBIL 22 85 56 85
ONS-TORS-FRE 12-18
LØRDAG 10-13
WWW.LIWA.DK